

על רבינו ראש הישיבה הרב אביחי רונצקי זצ"ל

קשה עלינו מאוד הפרידה מהרב אבי היקר ז"ל. מאמינים אנחנו בהישארות הנפש ובטובתה הגדולה בעולם הבא. "המוות הוא שקר, מה שבני אדם קורים מוות הרי הוא רק תגבורת החיים ותעצומותם" אומר מרן הרב ב'אורות הקודש', ואח"כ הרי תגיע תחיית המתים. אולם לנו קשה מאוד הפרידה ממך. מוטלת עלינו כעת הזכות והחובה של ההספד, שעיקרו הוא לשים לב מה היה לנו ומה חסרנו עתה. שלמה המלך אמר בחוכמתו "טוב ללכת אל בית אבל... והחי ייתן אל ליבו". וגם אם 'לא עליך המלאכה לגמור', ומי יכול להקיף הכל, ביחוד באיש גדול ורב פעלים כרב רונצקי זצ"ל, בכל זאת 'אין אתה בן חורין להיפטר ממנה'.

הדבר הראשון שעולה לפני המתבונן בדמותו הוא כח הרצון הכביר שהיה לרב להשיג את מטרותיו, וכוחות נפש גדולים להתמיד בשמירה עליהן. מכאן ההצלחה הגדולה בהרבה נושאים שעסק בהם, תחילה בשירותו בצבא, אח"כ במהלך החזרה בתשובה ולימוד התורה במסירות, בהקמת הישיבה לתפארת, ועוד כהנה וכהנה מעשים רבים וחשובים ומועילים לכלל. בכל אלו התבטאו הרצון החזק וכח ההתמדה בביצוע. וכמובן שהייתה לו סייעתא דשמיא להתגבר על קשיים רבים שעמדו בדרכו, קשיים אישיים וציבוריים, והבא להיטהר מסייעין בידו מן השמים.

הרב היה רגיל לשאול את התלמידים: 'נו, מהי המשנה האחרונה במסכת אבות?' הזכרנים שבהם ציטטו בדרך כלל את הנאמר שם בסוף הפרק השישי 'כל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו' וכו', אבל הרי פרק זה אינו חלק מן המסכת אלא הוא ברייתא דקניין תורה. מסכת אבות עצמה מסתיימת במשנה: "בן הא אומר **לפום צערא אגרא**". יש בדברים אלו חשיבות מיוחדת וחיוק בשבילנו, כך היה נוהג הרב לומר, 'לזכור שהצער והעמל הם חשובים מצד עצמם והם תנאי ל"שכר" ולהצלחה'. ידועים דבריו של הרב הוטנר זצ"ל במכתב לתלמיד, בו הוא מדגיש לו שגם גדולי ישראל לא הגיעו למה שהגיעו בדרך חלקה ופשוטה, אלא בדרך של "שבע יפול צדיק וקם", נסיונות וקשיים. סיפר לי הרב רונצקי פעם על הקושי הגדול שהיה לו בתחילת חזרתו בתשובה. הוא הגיע ללימוד הגמרא בלי לדעת מהיכן יש להסתכל על הדף, ומה פשר המילים בארמית. הוא התבטא על עצמו: "**דפקתי את הראש בקיר**, צירפתי מילה

למילה, כל מילה בגמרא כתבתי מעליה את פירושה, וכך הצטרפה שורה לשורה, דף לדף. לא ויתרתי לעצמו, לא התייאשתי". כמו בצבא חתר גם בישיבה למטרה, וב"ה השיג אותה. ואכן קשיים גדולים ניצבים במהלך התקרבותם של החוזרים בתשובה. קשה לנו לתאר מה מסמל המושג הזה 'חוזר בתשובה' ומה הוא מקפל בקרבו, כלפי האדם עצמו, כלפי קרוביו וידידיו, ובעיקר כלפי קונו, ומהי מידת הגבורה שנצרכת כדי להמשיך בדרך זו.

הרב גם היה משנן לתלמידים את דברי הברייתא דקניין תורה "התורה נקנית בארבעים ושמונה דברים" והראשון מהם "בתלמוד", ולכאורה פשיטא, וכי איך נלמד בלי "לימוד"? אלא שבא התנא לזרזנו, שלא נחשוב שקיימים "קיצורי דרך" ו"פטנטים" כדי לדעת תורה בלי ללמוד, אלא תנאי ראשון ויסודי לקניית התורה הוא שצריך פשוט לשבת וללמוד, בהתמדה ובמסירות. והוא השתדל לקיים את הדבר בעצמו, בהתמדה עצומה, מתחילת דרכו במכון מאיר, ואח"כ בישיבת מרכז הרב, בכולל מר"ץ במבשרת ציון ובכולל באלון מורה. גם בהמשך, כשכבר לימד בישיבת עטרת כהנים, היה נמצא בבית המדרש במשך שבועות שלמים כשרק לשבתות חזר לביתו. אפילו בתקופות היותר מאוחרות בחייו, כשכבר נשא על כתפיו את עול הציבור, עדיין אחז לפי האפשרות והפנאי בשקידת התורה באופן נפלא. הוא לא התעסק כלל בענייני כספי משפחתו, והייתה לו הכרת הטוב גדולה לאשתו היקרה שלקחה עול זה על כתפיה מלבד התעסקותה המרובה בכל ענייני הבית, בעוד שהוא מקדיש את עצמו למשימות התורה ולעסקי ציבור.

עוד דוגמא קטנה שתלמד על הכלל. במשך תקופה ארוכה הוא היה נוסע לשמוע את הרב יצחק בן שחר שליט"א בישיבת קדומים, שהיה מאריך בשיחתו בסעודה שלישית אל תוך מוצ"ש. כדי להספיק זאת היה הרב אבי מתפלל מעריב מוקדם באיתמר, מבדיל על הכוס, ומיד נוסע לקדומים ומספיק עוד לשמוע את רוב השיחה... כך היה מקפיד לשמוע בקביעות גם את שיעוריו של הגר"ז גולדברג שליט"א, והוא הזכירו תמיד בהערצה גדולה כאחד מרבותיו.

גם במחלתו הקשה האחרונה סבב כל סדר יומו סביב לימוד התורה. כל היום עסק בלימוד גמרא והלכה, והיה מדגיש כמה הכרת טוב יש לו לבחורים הצעירים והיקרים שלמדו איתו בחברותא כל יום במשך שעות רבות. יותר מסמלי הוא שפגישתו האחרונה עם הציבור הייתה בבית המדרש בישיבה, אחרי שבקשיים נוראיים סיים את מסכת ביצה, כשהוא חורק שיניים במהלך סיום המסכת במאמץ להוציא מפיו מילה ועוד מילה לכבודה של תורה. מי שראה זאת לא יוכל לשכוח מעמד נשגב זה לעולם. "הלומד על מנת לעשות". מידת ההטבה שלו לא ידעה גבול. היכן שהייתה אפשרות לסייע, למשל להתקשר לצבא למפקד זה או אחר כדי לפתור בעיה של

בחור שלעיתים לא הכיר כלל, לא נמנע מכך, גם כשהדבר היה לוקח ממנו שעות רבות על חשבון תורתו, מפני שהרגיש וידע שרק הוא היה יכול להצליח בזה, והמשימה מוטלת על כתפיו ולא בורחים ממנה. כך גם בא לידי ביטוי כח ההטבה הגדול שלו ומסירות נפשו בזמן ששימש בתפקיד הרבצ"ר. הוא התאמץ לשכלל ולשפר בלי סוף את מערך הרבנות הצבאית, וגולת הכותרת של פעליו הייתה אגף התודעה היהודית אותו הרחיב ושיפר, ובו השקיע ים של זמן כשבכך הוא מונע תורה מעצמו. פעמים רבות כשהוא היה מגיע לישיבה בתקופה זו התאונן על כך בצער גדול, אבל בכל זאת העדיף את טובת הציבור והכלל על תועלתו הפרטית, גם כאשר מדובר על טובה רוחנית. בנוסף הרב תמך באופן משמעותי במשפחות השכול שהכיר, ביתומים ובאלמנות, בלי לחסוך במאמצים ובמשאב היקר של הזמן שלו שהיה בו כה מוגבל.

הרב הרבה לפרגן לאנשים. הרב רצה והצליח להיות אדם טוב בעיניינים שבין אדם למקום ושל בין אדם לחברו, ומתוך ה"טוב" הזה שמילא את נפשו נגזרו עוד מידות טובות - למשל מידת הרחמים שלו הגיעה גם לבעלי החיים, אפילו עד לרמת הדאגה לאוכל לחתולים...

הרב ברח מהכבוד בפשטות מיוחדת. הוא התרחק מכל מיני גינונים והתנהגויות חיצוניות. לכן לא הייתה לו שום בעיה לספר על עצמו בהרחבה בתמימות ובפשטות במפגשים עם בני נוער ובכתבות בעיתונים, ואף בחוברות שהוציא לאור. אדם ש"מסובך" עם מידת הכבוד חושש מדברים אלו, אבל מי שרחוק בנפשו מכבוד וגאווה עושה את הדברים האלו בתמימות ובפשטות גדולה, לשם שמים. מתוך כך ראינו אותו במצבים שונים בתפקידיו הציבוריים מקבל בזיונות ושותק, ולא שהיה צריך "להתגבר", אלא באמת לא לקח ללב כלל את כבודו האישי. הרב התנהג בפשטות וענווה בכל ענייניו, בדיבורו ובמאכלו ובמלבושיו. בחדר האוכל אכל עם הבחורים, וגם השתתף מדי פעם בטיולים שהבחורים ארגנו. מפני אותה מידת הענווה לא אהב שיקומו מפניו, ולא התבייש להתייעץ עם הרמ"ם הצעירים בישיבה בשאלות הלכתיות שעלו לפניו.

אופן הנהגת הישיבה היה בשיתוף מלא עם הר"מים, ולא כמנהיג שדעתו היא הקובעת. הוא השתדל בכל נושא לשמוע מה דעת חבריו הרמ"ם, ובעניינים מסויימים גם מה סוברים התלמידים. גם בשיעורים השתמש בסגנון של שיתוף: "נו, מה אתם חושבים בעניין זה?". תפישתו הייתה שכל אחד מהר"מים אחראי על קבוצתו ויודע הכי טוב מי הם הנפשות ומה טוב לעשות איתם, וכראש הישיבה היה מאמין וסומך לגמרי על הר"מ והחלטותיו. פעם הודיתי לו על כך, מתוך ידיעה שלא בכל המקומות ההתנהלות היא כזו, והוא ממש לא הבין מה החידוש שיש בזה...

מתוך השיתוף והענווה לא הנהיג בישיבה תהליך של "קבלה לישיבה". כל מי

שחשב שהוא מתאים ורצה ללמוד בישיבה היה בעיקרון מתקבל. הוא היה אומר למתעניין "זו לא הישיבה שלי. אם אתה רוצה ללמוד כאן בוא בשמחה, ותוכל להצטרף לדבר הגדול שעושים כאן". היה רגיל להזכיר את מאמר חז"ל "היזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה", גם עניים בדעת, כאלו שלא נראה שדווקא מהם יצא "בן תורה" או תלמיד חכם. וב"ה הוא זכה ואנחנו זכינו ל'הפתעות' רבות וטובות בדרך זו. הרב היה מדגיש לר"מ את הצורך בקשר אישי בין הר"מ לתלמיד, שבלי זה כלשונו "העיקר חסר מן הספר". כל ר"מ ראוי שיידע מה עובר גשמית ונפשית על תלמידיו, מתוך קשר ידידות וחובה. הוא היה רגיל להזכיר בצער מה שקרה באותה שנה ששימש כרב במכינה הקדם צבאית ביתר, כשרק בסוף השנה בשבת ההורים ראו הר"מ את הפתעתם שאביו של אחד מהתלמידים עיוור. כמה הצטער שלא ידעו זאת קודם, וכמה יכול היה הדבר להיות משמעותי לחייו של אותו בחור.

הוא היה "עדינו העצני", מעדן עצמו כתולעת ומקשה עצמו כעץ, בכל מקרה לגופו. הרב ידע גם לנהל "מלחמות" כשצריך, ביחוד הדבר זכור מתקופת שירותו כרבצ"ר והקמת האגף לתודעה יהודית בצה"ל, דבר שהתנגדו לו אנשי חיל החינוך. הרב לא ויתר להם, למרות שעיתונים מסויימים כתבו עליו דברי בלע. כל המלחמות האלו היו לשם שמים, ובלבו הייתה אהבה ברמה האישית גם למתנגדים, וגם הם החזירו לו אהבה. "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם". הרב היה רגיל להזכיר את פירוש רש"י (יבמות קיז, א) על פסוק זה: 'כמים הללו שאדם צופה בהם ורואה בהם פנים כפניו, אם הוא שוחק הן שוחקות ואם הוא עוקם הן עקומות, כן לב האדם לאדם האחר, אם הוא אוהב את זה גם זה הוא אוהבו, ואם הוא שונא את זה גם הוא שונאו'. קצין החינוך ראשי באותה תקופה, תא"ל אלי שרמייסטר, שאיתו ניהל 'מלחמות' קשות, היה אוהבו בנפש, ומאז שגילו את מחלתו היה מתקשר פעם אחר פעם לשאול מה שלום הרב, ומה עם המחלה וכו'. פעם הרב הראה לי מסרון חם ואוהב שהוא קיבל מאותו קצין, וממש נדהמתי. רק אצל הרב רונסקי יכול היה דבר כזה לקרות...

עוד לפני שהתגלתה המחלה, בישיבת הרמי"ם האחרונה איתו כראש ישיבה, כשהוא הודיע שהוא פורש מראשות הישיבה בשל רצונו לשקוע בלימוד התורה וכדי לתת מקום לכוחות חדשים להתקדם, אמר שיש לו בקשה אחת אחרונה מאתנו: שנמשיך להתנהל באחדות ובשמחה כמו שהישיבה התנהלה תמיד בראשותו.

לא ארחיב כאן על התנהלותו המופתית בתקופת המחלה, איך נשא יסוריו בגבורה ובלי לוותר לעצמו. הוא ידע שמצבו קשה, ופעם אחר פעם פנה לרמי"ם ולתלמידים בבקשה שיתפללו עליו שיזכה להמשיך לעשות עוד דברים טובים בחייו. זכינו שהייתה הפוגה במחלה, זכינו לראותו בבית המדרש עוד שבועות וחודשים, אבל עתה כל זה נפסק, והאבידה גדולה עד מאוד.

כל מה שכתבנו כאן הוא רק טיפה בים מגודל מעלותיו וממה שבאמת ראוי לשבח, ובלי שום יומרה והעזה לסכם ולהקיף בכתובה את מה שהוא היה. הלואי שנזכה ללמוד ממנו ולהתחזק, ויהיה גם זה לעילוי נשמתו.

זכרוננו לברכה לחיי העולם הבא. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים, עד יקיצו וירננו שוכני עפר בתחיית המתים במהרה בימינו.

באהבה ובידידות גדולה, בצער ובכאב על הפרידה, ובתודה לקב"ה על הזכות להיות שנים רבות במחיצתו בישוב ובישיבה.

גיליון זה של 'המעין' מוקדש לעילוי נשמת
מחנך גאוני, אוהב ואהוב
מאיר פנים ועושה חסד לאלפים
בקי וידען ומעמיק בכל חלקי התורה
מעיין מתגבר של אהבת תורה ויראת שמים

הגאון רבי **חיים ישעיהו** ב"ר דוד **הדרי** זצ"ל

מעצבה של ישיבת הכותל וראשה במשך עשרות שנים
מוני ותיק ופעיל של 'המעין'

נולד בתל אביב בשנת תרצ"ד
נלב"ע בירושלים עיה"ק אשר אהב
בעשרה באייר תשע"ח
וכבוד גדול עשו לו במותו

ברכות נחמה לרבנית ולבנותיו ולחתניו ולנכדיו
רבים מהם מלמדים ולומדים בעבר ובהווה
בישיבת שעלבים ומוסדותיה

תנצב"ה

